

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 50 L — b.
 Negyed évre 25 L — b.
 Egy hónap . . 9 L — b.
 Nyitólétsora 6 L — b.
 Hird. példány 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
 hetenként kétszer:
 csütörtökön és
 vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diósy Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
 Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Dolgozz és fizess!

A dolgozó társadalom megfoglása. — A városok által szedhető új adók és illetékek. — Monopólizálhatók a temetkezési vállalatok. — A vonaton érkező utasok megadóztatása. — Cégtáblaadó. — Az új adók csak drágítani fogják az életet.

Bombarobbanás nem okozhat akkora rémületet, mint a hivatalos lap június 26-iki számában a községi adókról megjelent törvény.

Ennek a törvénynek a létezéséről, a megszavazásáról alig tudott valaki, hallgattak róla az újságok, pedig a kamara június 4-én, a szenátus június 6-án megszavazta.

Soha ennél szigorubb, keményebb és emellett hatalmi és politikai célokat szolgáló törvényt nem hoztak.

Egyformán sújt ez minden vállalatot, mindenkit, élőt és holtat egyaránt s ha ez úgy marad, tönkre is tesz mindent.

A 49 szakaszból álló törvény ellenében áll magával a közelebből megszavazott alkotmánnyal, amely szerint községi adók az állami adók 6 százalékánál többet ki nem tehetnek, ellenében áll egy egész csomó, az ipari és kereskedelmi életre alkotott fontos alap-törvénynyel. Így pl. a kereskedőkkel szemben törvény szabályozza, hogy 30 százaléknál magasabb hasznat föl nem számíthatnak. Ezzel szemben e szerint a községi törvény szerint gyarmatáru kereskedők, papírzületek, stb. minden száz leu után 20 leut, tehát 20 százalék, a bevitt és eladott áru után 100 leunként 5 leu, tehát 5 százalék adót tartoznak fizetni, változatlanul fennmaradván a forgalmi-, esetleg luxus-adó, úgy, hogy már ezeknek az adóknak az összege több, mint a haszonkép megengedett 30 százalék.

De minden intézkedése egyik sérelmesebb a másikonál.

Az állam monopólizálhatja a temetkezési vállalatokat. Nagyszerű, a város, mint temető. Különben stilszerű. Aki öngyilkos lesz az adók miatti elkeseredésében, legalább maga a város temeteti el.

Elképzelhetetlen, hogy kik, hogyan fogják ezt végrehajtani? Egy bizonyos: az egész felhatalmazás nagy tömekegéből azok a legkönnyebben érvényesíthetők a legerélyesebben, amelyeknek nyilvánvaló a nem is leplezett tendenciája. A kereskedő, aki minden árura egy százalék

forgalmi adót fizet ma, ezután ötöt fog még ezenkívül külön fizetni a városnak, amit a kereskedő a vevőin behajt. Ezen kívül még újabb százalékokat fizet 1—30 százalékgig a más hat százalékkal megterhelt olyan áruk után, amelyeket ez a rendelet külön is érdemesnek tartott felsorolni. A felsorolás pedig igen tágkörű, benne van a legszegényebb beteg embernek az orvossága is. A kereskedő fizet mindezeket kívül azért is, mert magánember, azért is, mert lakik valahol, azért is, mert boltiszolgákat tart, azért is, mert életbiztosítása van, azért is . . . hosszú lenne mindezt felsorolni. Külön fizet azért, mert címtáblája van — ötszáz leut évente. Meg kell fizetnie évenként azt is, hogy a címtábláján betűk vannak, még pedig nyolcezer leu illetéket írhatnak rá arra a címtáblára, amelyen a románon kívül más szó is van, idegen. (Értsd magyarul.) Ez az a tendencia, aminek a végrehajtásánál embertelenségektől lehet tartani.

Mi lesz mindebből, amikor elérkezünk a végrehajtás napjához? Ahhoz a naphoz, amelyiken túl már nem tudjuk, hogy kinek halunk meg.

Egyébként itt ismertetjük röviden az új adózási törvényt:

Az új törvény a városok, községi illeték és adók beszedésére vonatkozó jogát szabályozza és azokat a módokat tünteti fel, amelyek mellett a városok közigazgatási hatóságai felhatalmazást nyernek, hogy belügyminiszeri jóváhagyással új adókat és illetékeket röhassanak ki. Az ily címen befolyó összegeket a városok, a piacok, köztertek, utak és utcák, valamint a vízvezetési művek fenntartására, a köztisztaság céljaira és közvágóhidak karbantartására fordíthatják.

A törvény jogot ad a városi előjárásnak, hogy a temetkezési vállalatokat monopólizálja és intézkedést tartalmaz arra vonatkozólag is, hogy ha a városi hatóság és a magánkezelésben levő temetkezési vállalat a kártalanítás összegére nézve nem tudna megegyezni, a bíróság állapítja meg a kisajátítás és a kártalanítás összegét.

Az új törvény értelmében a közvágóhidak használatáért, illetve az állatok levágásáért darabonként 1—25 leu községi adó, illetve illeték fizetendő.

A szállodák bevételük összegének minden 100 leuja után naponta 5—30 leu adót kötelesek fizetni.

A butorozott szobák havi községi adója 5—20 leu.

Sörözők, bodegák, vendéglők, kávéházak, kerthelyiségek, cukrászatok, tejcsarnokok, kávéházak és italházak bevételük minden 100 leuja után 8—30 leu községi adót fizetnek.

Bankok, pénzüzetek, mellfűző szalonok, likör, szesz- és sörházak, műkereskedések, porcellánkereskedések, divatruházak, szőrmeüzletek, parfümkereskedések, drogériák, pudert és szappantárusító kereskedések, női fodrászüzletek, manikürszalonok, bonbon- és csokoládégyárak jövedelmük minden 100 leuja után 1—30 leu községi adóval röhathók meg.

Gyarmatárukereskedések, papírzületek, menetjegyzékek, ingatlan forgalmi ügynökségek, irógépkereskedések, mezőgazdasági, kertészeti és szőlészeti gépeket árusító üzletek községi adója minden 100 leu után évi 20 leu. Ugyanennyit fizetnek a malmok, olajházak, biztosítási részvénytársaságok, a cementgyárak, kötő-, szövőüzemek, hentesárugyárak és konzervgyárak.

A mozgóárusok évente 12—500 leu községi adóval röhathók meg.

A cégtáblákért, — ha román szövegű, — évi 5—500 leu a községi adó, ha idegen nyelvű, az adó évi 8000 leuig felemlhetők.

Az egylovas bérkocsik naponta 10, a kétlovasok napi 15 leu községi adót kötelesek fizetni. A teherautó után 20—30 leu adó fizetendő. A kerékpár, motorbicikli és luxus autók községi adója évi 100—12.000 leu.

Joga van a városoknak a vonaton érkező utasokat is megadóztatni. Az első osztályon utazó utas 8, a többi osztályon érkező utas 5 leu községi adót fizet.

A házörző kutyáévi adója 30 leu, a luxusállaté 500 leu.

Az új törvény tűzoltó adót is megállapít. Minden háztulajdonos a ház értékének minden ezer leuja után 3 leuval adózik.

Külön községi adó sújtja a kereskedőket, akik minden az üzletbe bevitt és eladott áru 10 leuja után 50 ban községi adót fognak fizetni.

A biztosítási kötvények, illetve összegek minden 100 leuja után egy leu a községi adó.

Megadóztatja az új törvény a szolgáltatást is. Egy szolga községi adómentes, minden további szolgálégyén után 40 leu községi adó fizetendő.

Az újonnan építendő házak után négy-szögméterenként 50 bantól 4 leuig terjed a községi pótdadó összege, míg reparálás esetén az adó összege 25—5000 leu lehet.

Az új törvény, amelynek 49 szakasza van, a folyó évi április hó elsejétől visszaható hatállyal lépett életbe.

Az új adók kérdésével kapcsolatban illetékes helyről nyilatkozat hangzott el. E szerint a kereskedők az új adókat épen úgy, mint a luxus-adót bekalkulálhatják az eladási árba. Így tehát teljes egészé-

ben a vevőre sulyosodik az újabb teher. Az új adókat az állam pénzügyi végrehajtó szerve, a pénzügyőrség fogja behajtani és a behajtás után az illető városi, vagy községi hatóságnak átadni.

Angol aggodalom a francia fegyverkezés miatt.

Londoni politikai körökben nagy meglepetést keltett, hogy Franciaország légi haderejét rohamosan szaporítja.

A Daily Mail szerint Evans képviselő ezen új helyzetre való tekintettel, interpellálni fog, vajjon az angol légi haderőnek a tervezett mérvben való szaporítása elegendő-e.

Francia lap a megszállás ellen.

A párisi „Humanite” a következőket írja: — Négy németet megöltek, hármát megsebesítettek, — elég a halottakból! Üritések ki a Ruhr-vidéket! A Ruhr-vidék megszállása Poincare harca egy birtokért, egy értéktárgyért. A Ruhr-vidék lakosságára nyomást gyakorolnak, hogy jövedelmet sajtoljanak ki belőle, miként a gyümölcsből a levét. A békeszerelő lakossággal éretlen és lelketlen tömegként bának el.

Az antant felbomlás előtt (?)

Az angol kormányhoz közelálló körök véleménye szerint az angol kormány még egy utolsó kísérletet tesz a jóvátételi kérdésben való megegyezésre. E célból Poincareval, ki az angol javaslatokat elutasította, új tárgyalásokat kezd.

Ha ezt az új tárgyalási alapot is elutasítanák, az antant felbomlása következik be, mert erre az esetre Angliának az a szándéka, hogy közvetlenül fog tárgyalni Németországgal.

Szemelvények.

Távozási engedély. - Felekkel való bánásmód. - Deputáció a prefektus, esetleg a belügyminiszter urhoz.

A vármegyei hivatalos lap 1923. június 28-án megjelent 12-13. számában egy prefektusi rendelet jelent meg, 276-1923. szám alól június 21-iki kelettel, melynek 2-ik pontja szerint:

„Egyes jegyző urak a hivatalból indokolatlanul, a saálhely községéből pedig az előírt engedély nélkül távol vannak. Figyelmeztetem nevezetteket, hogy hasonló esetek ne forduljanak elő. Ezen figyelmeztetés vonatkozik a többi más tisztviselőkre is.”

Kérdjük a Prefektus urat, hogy vajjon tud-e arról is, hogy városunk primárja a város kocsisával, kocsijával, 2 lovával és szénájával többet van a városból távol, mint a városban?

Kérjük a Prefektus urat, hogy amikor megállapítja ugyane rendelet 8-ik pontjában, hogy: „Készdivásárhely és Kovászna a tisztaság szempontjából sürgős és határozott intézkedést követel”, rendelje el azt is, hogy a város két lova a primár helyett hordjon inkább utcai szemetet.

A fent hivatkozott rendelet a következőket is tartalmazza 3-ik pont alatt:

„Egyes községi tisztviselők az előjárás helyiségében a lakossággal durván tárgyalnak és illetlen kifejezéseket használnak, ami összeférhetetlen az egyéni méltósággal. Felkérem, hasonló alacsony magaviseletől tartózkodjanak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne óvják meg saját tekintélyüket és a hivatalát az összes törvényes és emberséges eszközökkel.”

Tudomására hozzuk egyelőre e lap után Prefektus urnak, hogy rendelete megjelenése óta is az adó kivétel során a primár ur az adók sulyossága ellen természetesen védekező, igazán szelid polgárokkal szemben a legdurvább kifejezéseket használja és a sértések halmazán kívül rendőri beavatkozással fenyegetődik. Ez utóbbitól nem félünk, mert ismerjük igen helyes felfogását a rendőrfőnök urnak, úgy a város polgáraitól, mint primárjáról. De félünk attól, hogy egy temperamentosabb polgár a primárnak adja meg kamatostól, amit ő ideges és félbolond módon ígért egyes polgároknak.

Prefektus urhoz és szükség esetén a Belügyminiszter urhoz is készül egy deputáció azért, hogy találjanak módot arra, hogy ezt a szerencsétlen beteg embert helyrehozza vagy — helyére küldje. Hisz mi sajnáljuk, de inkább nyugdíjban szeretnők látni! Dr. M.

Keresdi levél.

Kedves Szerkesztő Ur! Igéretemhez híven, írok ebből a „keresni kell” szász-román faluból különös, de kedves szép szokásokat.

A szászok itt is, mint általában mindenütt, intelligens, szorgalmas emberek. Ebben a picinyke faluban van „Nőegylet”, „Leányegylet”, „Férfi Dalárda”, „Leányénekkar”, „Vegyesdalárda”, „Fuvós zenekar”, „Vallásos esték”. Mindeneste összegyűlnek egy-két órát tanulni, bármilyen fáradtak is a napi mezei munkától. — A pap és a tanítók foglalkoznak velük.

Vasárnap, isteni tisztelet alatt, a Leánykar énekel. Olyan szépen, több szólamban, hogy az ember a budapesti operába képzei magát. Két fő primadonnájuk egy értelmes, ügyes leány. Hatalmas, csengő hangja betölti a nagy templomot, sőt alig fér benne. Világhírű énekesnők irigyelnék a hangjáért, ezt az egyszerű szász leányt.

A nagy templom — amint említettem volt a „keresdi várkastély” című írásomban, — a kastélytól pár lépésnyire a parkban van. Modern, új templom, körben nagy, széles ablakokkal. Virágos kert előtte, melyet a leányok tartanak rendben. A leányok kötelessége a templom takarítása. Minden szombaton összegyűlnek, seprűkkel, portörökkel. Csak úgy ragyog a tisztaságtól. Nem ül az ember poros széken, vagy padokon. (Követhetnék a szász leányok példáját a magyar leányok is.) A pap mezei munkáját is szász leányok és legények végzik — ingyenesen.

A templomban megjelölt helyek vannak az idős asszonyok, a fiatalabb asszonyok és egész fiatal menyecskék részére. — Külön a konfirmált leányok, idősebb leányok, nős férfiak, legények, menyasszonyok, vőlegények helye. — Más helyre ülnők nem szabad. Erre felügyel a „templomatya”, egy idősebb, intelligensebb férfi. — Van az „idegenek” számára is egy hosszú, csinos sor szék. — Ott helyet csak idegenek foglalhatnak.

Az asszonyok csak nemzeti öltözetben mennek a templomba. — Ugy a leányok és a férfiak is. Enélkül nem szabad és nem illik. Az asszonyok öltözete palástszerű, gouvlirozott fekete gallér, fejkön himzett, fodros fehér fejkötő és arra könnyű, fehér fátyolkendő köté. Kezükben rózsás, kásmir rojtos kendőbe burkolva az imakönyv. — A leányok fején süveg alaku fekete hársony párta sok színes szalaggal, melyet ékes fejű nagy gombostűk szögeznek a pártához. (Bőjtben fekete szalagot tesznek a pártára.) Fehér gallér a nyakuk körül és fehér, himzett kötény előttük. A férfiakon remek fehér bőr bunda. A háta, melle, karja, a bundának pazar himzéssel, sok színűvel díszítve. Meleg nagyon, de kötelesek télen-nyáron, lakodalmakon, ünnepeken, templomban, temetésen felvenni. Nagyon szép ez a különös szabású bunda, mely fenn szűkebb, alul harangoz. Gyönyörű szép. Az ember egy orosz hercegnőre képzei színházi bundának.

A szász lakadalmak mesések. Esküvő előtti nap nagy sütés-főzés van a menyasszony és a vőlegény házában. Leányok segédkeznek mindkét helyen. A melyiknél hamarabb készen vannak, felöltöznek maszkoknak, álarcosan és mennek a másik házhoz. Ott is felöltöznek és az egész csapat a fuvósbandával bejárja a falut. — Hivogatni a vendégeket három diszes legény és három pártás leány jár.

Az esküvőre a leány pártásan, a legény diszbundában megy. A legény kalapján óriási bokréta, amit vőlegénysége alatt is köteles viselni. A menyasszonyt két násznagyasszony kíséri, akik hosszú fátyolba vannak burkolva. Esküvő után

a templom előtt, két diszbundáslegény vállukra veszik az új asszonyt és zene mellett, násznép-előtt viszik haza az ura házához. (A legény házában van minden.) Ahogy a zene szól, úgy rázzák a menyecskét. Otthon az asztalra kitett párnára lecsapják, úgy, hogy csak úgy nyekken. — Kirázzák szegénynek a lelkét is. Rádásul leültetik istenesen.

Az ajándékok egy másik asztalon vannak. Kap mindenféle edényt, bölcst, guzsalyat, eleven macskát, kutyát, házinyulat, malacot, esikét, tyukot. Egy tálat, melybe pénzt gyűjtenek. — Azután jön a lakoma zene mellett. Éjfelkor ellopják a menyasszonyt, ki aztán egy óramulva párta nélkül fejkötősen jön vissza urával.

Esküvő utáni reggel, zene-szóval a két fátyolos násznagyné (a fiatalasszony is fátyolba van burkolva) között, kosorus leányok és legények kíséretében, a templomba megy a fiatalasszony az urával. Harangszó mellett a pap várja az ajtóban. Kijelölik a helyet, ahol ülni fog ő is, az ura is. A pap még egyszer megáldja őket. Minden leány és legény kezében pálinkás üveg, meg kalás. Az uton járó-kelő embereket kínálják. Ha idegen faluba viszik a menyasszonyt, óriási ceremóniával jár. Tegnap voltam a tanuja.) A leányok készítene egy disz-guzsalyat a menyasszonynak. A szép, fehér kerderbe belegöngyölítenek mindenféle apróságot: Cifra tüket, szalagokat, fakanalat, cérnát, cukorkát. Felkötik nemzeti színű (szász) szalaggal a kendert a tarkán festett guzsalyra. Felaggatják himzett zsebkendőkkal, mézeskalács szivekkel, tele szurják orsókkal. A zsebkendők sarkába pénzt csomóznak. Esküvő reggelén kettős sorban, zenészekkel felvonulnak a menyasszony házához. Az ablak alatt szomorú bucsudalt énekelnek (tanítók tanítják erre is) gyönyörűen. Az a leány, aki a guzsalyat viszi, beszéd-del bucsuzik társnői nevében. Azután bemennek a házba, a guzsalyat eladják a násznagynénak. Azok alkuszna. Ha kérnek 3 ezer leut, adnak érte 2 ezeret. — A pénzt a leányok átnyújtják a menyasszonynak ajándéku, a guzsalyat pedig a násznagynék adják. Még egy bucsudalt énekelnek a leányok és csendesén, kettős sorban ki-mennek a kapu elé, ott bevárják az indulást és elkísérik a menyasszonyt a falu végéig.

Most a menyasszony hatlovas virágos kocsi-síra ül, a két násznagyné ölébe s a guzsalyat a kezében viszi. Két felől felvirágozott, lovas legények kísérik a kocsiját. A hatlovas kocsis és a lovas legények a vőlegénytől jönnek egy násznaggal a menyasszony után. A vőlegény otthon várja a templom előtt és azonnal mennek esküdni. Lakoma, evés-ivás mindig a vőlegény házában van. — Itthon a falu között a legények elkötik az utat. Meg kell mindenkinek fizetni az átmenést. Az összegyűlt pénzt a legények átadják a kocsin ülő menyasszonynak és énekelnek a kocsi körül bucsudalt. Elkísérik ezek is kettős sorban a falu végéig a lassan menő virágos kocsit. Ott újra énekelnek és a fuvós zenekar rázendít. Így engedik utra a menyasszonyt. Esküvő előtti nap a legények feldíszítik a menyasszony kapuját és a kapu előtt egész sétányt csinálnak. Fákat vernek a földbe s virág-girlandokkal ékesítik. — (Nemrég egy menyasszonynak bosszúból a virágos fát egy régi udvarlója éjszaka mind kiszedte s reggel semmi sem volt a kapu előtt.)

Egy hét múlva eljön a fiatal asszony és a szülei házában vacsorát ad a leányoknak és legényeknek. A bort a fiatal férj hozza. — Mese-szép a szász lakadalom. Nem hagyják ősi szokásaikat.

Kedves a szász keresztelő is. Három-négy keresztanya és ugyanannyi keresztapá van. A templomban keresztelnek a medence előtt,

Kötelesek a keresztapák is megjelenni. Sorban kell bemenni. Minden keresztanya után a párja. A gyermeket egyik keresztanya viszi a templomig, ott átveszi a másik a medencéig. A legidősebb tartja. Az összes keresztanyák és apák a jobb kéz mutató és közép ujját a gyermek homlokára teszik és úgy felelnek a póp kérdéseire. — Kijövet megint sorakoznak. A gyermeket a negyedik keresztanya viszi hazáig. Vacsora, vagy ebéd alatt a legidősebb keresztapa beszél egy tányérral a kezében. Mindenik bele teszi a keresztgyermeknek szánt ajándék pénzt. Persze az tesz először. Nemrég keresztanyának hívtak a német kisasszonnyal együtt az uradalmi főmolnárhoz. — Keresztapáról mi kellett gondoskodjunk. A német kisasszony megfogta a fiatal ispánt és én egy derék szász iparost. Csak így mehettünk a templomba. A nagy miveltségű szász tiszteletes, aki velem szemben csupa figyelem és előzékenység, magyarul végezte a keresztelői aktust—érettem.

A szász táncok érdekesek. — Ha a „Nőegylet” rendezi, oda csak asszonyok és férjek mehetnek. Ha a „Leányegylet” rendezi, ott csak leányok és legények jelennek meg. Szünetek alatt társas játékokat játszanak és énekelnek. A románok külön táncolnak. Egyik a másikéra nem megy.

Nagyon sok cigány van a faluban. Román cigányok. Megnéztem a táncukat. A zenekar fujja, a dobos üti a nagydobot és a csillogó szemű, csinos cigányleányok, legények járják a polkát, mazurt, bostont, vansteppet. Egyik fekete fiú, főrendező (büszke volt, hogy jelenlétemmel megtiszteltem őket) magyar csárdást rendelt. A zenészek vonakodtak teljesíteni a parancsot, mondván, nem szabad. A fiú ledobta a kabátját, a szeme félelmetesen villogott, oda áll a primás elé: „Csinyé Domnézeu poroneseste nu făceșă csárdă?” „Strázsé!!” „Fácsé, vo nu nu făceșă?” És kezdte az inge ujjait felgyűrni... A zenészek rákezdték egy elnyomoritott csárdásra. De a cigányok úgy rakták, olyan ropogósan, olyan tüzesen, ahogy soha életemben nem láttam táncolni magyar csárdást. — Megsimogattam a főrendező „Juon” fekete arcát. — Hálásan nézett reám és szép magyarsággal mondta: „Csak az kellett volna, hogy ne huzzanak csárdást!...”

Magyarok kevesen vannak, de összegyűlnék két—három faluból és azok is külön táncolnak. Szóval, külön-külön mindenkinek, csak egy banda fujja!!!

Gyönyörű, impozáns volt a szászok püspökének keresdi fogadtatása. — Aznap senki emberfia mezőre nem ment. A papi-lak előtt a legények felzöldágták, a leányok virággal hintették tele a helyet. A kapu felett félkör alakú fekete táblán e felirat: „Will Kommen.” — Két felől diszbundás férfiak, nemzeti ruhás asszonyok, pártás leányok sorfala. A falu végén lovasbandérium. A papi-lak udvarán a presbiterium a „templom-atya” élen, mindeniken fehér hunda. A pap diszes köppenyalaku palásttal, mellette a bájos, fiatal szőke papné óriási virágcserkővel kezében. Egy falusi leány és egy legény szintén virággal. A harangok zugása jelezte, hogy közeledik a hatlovas hintó a püspökkel és kíséretével. — A pap fogadta, utána a papné üdvözölte kedves, remegő hangon a szász asszonyok nevében, átadva a virágot. A papné után a szász leány beszélt ügyesen, a leányok nevében nyújtotta át a bokrétát. — A szász fiú a legények nevében és a „templom-atya” a presbiterium, meg a férfiak nevében üdvözölte a püspököt.

Villás-reggeli után a templomba mentek. A püspök maga köré rendelte a fiataiságot, megígértette, lelkükre kötötte, hogy nemzeti viseletüket,

ősi szokásaikat, soha, semmi körülmények között nem hagyják el.

Jóízűen mosolygott az öreg püspök, mikor e kérdésre: asszonyok vesznek-e részt a heti össze-jövő tanácskozó estéken, — a „templom-atya” így felelt: (persze szászul) „Sokkal jobb, ha otthon maradnak, mert ha jönnek, igen sok bor fogy el.”

A püspök megnézte az iskolát, a temetőt. Este, vacsora alatt a kertben zene játszott és a vegyeskar énekelt. A zenét egyik tanító, az éneket a másik tanító vezette, kik beszédeket is tartottak. A püspök, akit nagyon mehatott az ének és zene, az ablakból beszélt.

Szép volt a távozása is. Kocsiját a szász nők és férfiak kísérték, valamennyi fantasztikus szász viseletben.

Nagy ünnep a szászoknak Péter és Pál napja. — Templomozás délelőtt, délután. — Ezt a napot alig várják a leányok. — A legények reggel a piac közepén beásnak a földbe mélyen egy óriási magas, simára tisztított, táviridoszlophoz hasonló fát (sokkal magasabb). A tetejébe egy szekérkeréket tesznek tele fonva virággal. Persze, mielőtt felállítanák, a teteje készen. A kerék felett egy kis sátor. Sütemény, aszalt szilva, pattogatott kukorica egy kosárban és egy palack bor. — A legügyesebb legény egy-két órai tánc után (oszlop körül a tánc) felkuszlik a fa tetejébe, leül a kerékre a sátor alá, onnan egy hosszú beszédet tart, iszik a borból és azután ledobálja a tömeg közé a süteményt, mézes kalácsokat, aszalt szilvát, a sok kakast (pattogatott kukorica). A vegyes dalárda énekel, a zene harsog és torlukszakadtából éljenezik a legényt. — Az lecsuszlik egy-kettőre. A vállukra emelik és körül hordozzák. A fa alatt van egy nagy láda, most arra áll a legény és elmondja, hogy a ládában egy érdekes tárgy van, aki látni akarja, fizessen egy leit. — Mikor összegyűl párszáz leu, felnyitja a láda fedelét és kiugrik egy hatalmas kutya. Van sikítás, szaladás. — Két zöld sátor van felállítva. Egyik sátor alatt a banda, másik nagyobb sátor alatt a legények. — Ezen a mulatságon csak a leányok kérhetik tánera a legényeket. A „Leányegylet” rendezi. Összeadják a pénzt a leányok. A legények nem járulnak hozzá semmivel. Estig az oszlop körül táncolnak és este az egyik iskola nagytermében, hol a lakodalmi táncokat is tartják. — Ezen a napon a leányok kimulatják magukat, táncolnak a rogyásig azok is, akiket egész évben nem igen táncoltatnak a legények, mivel csunykák, meg véneceskék. — Itt aztán nyakra-főre viszik a legényeket.

A rendre itt is a „templom-atya” ügyel egy vékony pálcával a kezében. Gyermeknek nem lábatlankodnak a táncosok között. Idősebbek, azaz asszonyok és nők emberek sem. — Nyírfákat ütnek a földbe, kötéllel körül hálózják. A nézők visznek padot, széket és kívül körülülnek, onnan nézik.

A templomba köteles mindenki járjon, ha csak betegség, vagy valami fontosabb esemény nem akadályozza. Egy leány ügyel arra, hogy a leányok mind ott legyenek. Egy legény pedig a legényekre. Aki nem jelenik meg, felírja a nevét. A paphoz lesz citálva, vagy a „templom-atya” hoz bejelenti, miért nem mehet. Az asszonyok szombaton megfőzik a vasárnapi ebédet, de nem maradnak el, sem a férfiak. Ott ül mindenki, rendes, megjelölt helyén, diszes templomi öltözetben.

Intelligens, szorgalmas, okos nép és nem vetkőzi le ősi, nemzeti szokásait.

Isten vele kedves Szerkesztő Ur, szívólyes kézszorítást küld hiva: (Keresd, 1923. július hó) Özv. Czirmes Bálintné.

Csiszárfürdői „kénbarlang.”

A nemrég történt öngyilkosság ad elég szomorú alkalmat, hogy vidékünk e veszedelmes kincsére figyelmeztessük legkomolyabban a közönséget.

Sokan lekicsinylően legyintettek a kezükkel, mikor évekkal ezelőtt Csiszár Dénes immár mindannyiunk előtt kedvelt fürdőjén a barlangot megcsinálta. Humorizáltak fölé s viccet üztek a „Büdös-barlang” imitációra! Pedig a legislegkomolyabban ugyanaz, csak talán nem ép olyan „elegáns” sziklás mezben, de határára, „erejére” teljesen megfelelően.

Akik járagatták a Büdös-vidékét, tapasztalhatták a rengeteg sok borviznek a felléptét. Micsodák ezek? Ma már egész biztosan megállapította a tudomány, hogy a Szent Anna-tói nagy vulkánizmus utóhatásaként a *törésvonalak* mentén még ma is tódul fel a gázalaku széndioxid (szénsav), mely, ha utjában a földben cirkuláló vízzel találkozik, azt átjárja, oldóképességét növeli s így édesvíz jellegét elvesztve, ásványvíz alakjában lép ki a felszínre. Ahol vizet nem kap a feltörő szénsav, ott minden látható jel nélkül tűnik el a felszínen. Ahol pedig már egy csepp víz kerül az útjába, ott szortyog, fortog, rotyog, sistereg, mint azt az ilyen helyeken már sokan is tapasztalhatták.

Mivel a szintelen, szagtalan, iztelen szénsavgázat így semmi érzékszervünkkel észre sem vehetjük, könnyen veszedelmessé lehet ránk, mert nehezebb léven a levegőnél, a különböző fajsúlyú folyadékoknál tapasztalt szabály szerint, ha valahol egy kis mélyedést talál, ott alul helyezkedik el. Ha alulról folytonosan tör fel a szénsav, akkor, midőn elérte a mélyedés szélének legalsóbb pontját, ott a víz módjára kiömlik. (Ezért lehetne a híres torjai „Büdös-barlangot” is elrontani, ha a küszöbnél annyira levágnák, hogy az üreg belső legmélyebb pontja is a küszöb fölé kerülhetne. Viszont a mennyiséget a barlangban növelhetnők, ha a kiömlési helyét, a küszöböt emelnők magasabbra!)

Tehát szénsavval dus területen nagyon óvatossá kell lenni az embernek. A gödrök, sáncokban való mászkálás, piszkálás életveszedelemmel járhat. Nem mérges ez a gáz, mint sokan gondolják, hanem egyszerűen megfojt, mint ahogy az akasztott embernél is a nyakára rászoruló kötél zárja el az éltető levegőt. (Alik erősen pezsgő szódavíz gyorsan hajtottak fel, tapasztalhatták azt a bizonyos kellemetlen tikkadást, azt a bizonyos fullasztó hatást!)

Az öregek ilyen fullasztó gödörre emlékeznek a város határából is. Egyik szebeni német lap 1864. évből említi már, hogy az akasztófadomb alatt egy pásztorfiút találtak halva egy gödörben, ahová a nap elől húzódott be.

A szénsavgázzal együtt egy másik büdös záptojás szaga gáz is ömlik ki (bár kisebb mennyiségben), ez a kénhidrogén. Ennek a kén szagát szokták a szénsavnak tulajdonítani. Az ilyen helyeken a levegőre jutó kénhidrogén megbomlik s a leváló tiszta kén sárga (eleinte, míg vékony, addig fehér színű inkább!) kéreg alakjában rakódik le a közeli tárgyakra. Ezért tartják e helyeket kénbarlangoknak.

Ilyen kitűnő hely a Csiszárfürdői barlang is! Most már azt hiszem, sokan megkapják a magyarázatot is arra, hogy miért lehet ott nyáron a romlandó élelmiszereket elhelyezni. A szénsav légmentesen szigetel s így élő szer-

INGYEN

kap egy üveg parfümet, ha 3 kgr. Schicht-féle szarvas védjegyű szappant vásárol.

== Tessenek kérni minden üzletben! ==

vezet, (baktériumok, legyek, stb.) melyek a romlásnak az okozói, ide nem juthatnak el.

Ebben a tekintetben a barlang teljesen kifogástalan dezinficiáló hatású berendezés, csak jó volna most, ha Dénes bácsi az ő ötletességével a két lába ellen is feltalálna valamit, mert több ízben lába kelt az oda bera-kott holminknak.

is.

HIREK

Szerda, július 4.

— **Csak románul.** A napokban érkezett le az egyházi főhatóságokhoz a kultuszminiszter 10596. számú átirata, mely kimondja, hogy minden szerzetesi, szerzetesnői, községi vagy testületek által fenntartott középiskolákban szeptember 1-től kezdődőleg az első osztályban már csak románul szabad tanítani. A felsőbb osztályokban földrajz, történelem, alkotmánytan szintén csak románul tanítható. Azzal a világos indokolással van kiadva e rendelet, nem tűrhető, hogy a szerzetesrendek és erkölcsi testületek az idegen kultúrának szolgálatába álljanak. Ez a rendelet, mely egy a magyar középiskolák halálával, nagy elkeseredést vált ki a lelkekből s Erdély magyarságát egységes állásfoglalásra kényszeríti.

— **Expatriálás.** Fogolyán Endre és családja, a sepsiszentgyörgyi társadalom mindenütt tisztelt tagjai, a múlt pénteken délután Magyarországra expatriáltak. Távozásuk alkalmával a sepsiszentgyörgyi vasúti állomáson nevezetteknek rokonai és igen nagyszámu barátai és ismerősei jelentek meg és vettek érzékeny búcsút.

— **A Vegyes Ipartársulat júliálisa.** E hó 8-ikán lesz a Vegyes Ipartársulat júliálisa az az Unió-kertben, melyre készülődik most a város közönsége. Ha az idő kedvez, szép mulatságra van kilátás. A rendezőség ezúton hívja meg még egyszer a város közönségét, ugyancsak ezúton közli, hogy a meghívóból tévedésből kimaradtak Szöcs Dénésné, Nagy Józsefné költőgyártóné és Antal Andorné védnöknek nevei. E tévedést helyreigazítva, egyben bocsánatot is kér nevezett urnóktól a tévedésért.

— **Akik a háboruban eltűntek.** Hir szerint a parlament az ősszel a következő törvényjavaslatot fogja tárgyalni: Azokat, akik a háború folyamán eltűntek, lakóhelyén az illetékes bíróság halottaknak fogja nyilvánítani. A halottá nyilvánítást az érdekelt személyek kérhetik, vagy a hadkiegészítő és az ügyészség hivatalból indíthatja meg az eljárást. Ha a halottá nyilvánított személy a törvény elfogadása után hazatér, minden vagyonai érdekelttségét visszakapja. Ha a felesége közben férjhez ment, akkor ez a házasság érvényes marad.

— **Sirius-csodaszem.** Érdekes találmányról kapunk hírt. Egyszerű kartonlapon egy emberi szem rajza látható, melybe fényérzékű papír van belefoglalva. Ez az emberi szem csálhatatlan pontossággal jelzi az idő változását és így mint időjelző, nagy segítségére fog lenni gazdáknak és kirándulóknak. Nem csodáljuk, ha rövidesen a közforgalomban használatos lesz. Ez a találmány annál inkább érdekli minket, mert annak előállítója a tudományos szakörökben jó nevű Bányai János, városunk szülöttje, ki nemcsak mint tanár, hanem mint geológus is nagy érdemeket szerzett. Találmányára legközelebb visszatérünk.

— **Fizetni, vagy ülni.** A bíróságnál pénzbüntetési ítéleteknél eddig az volt az eljárás, hogy a pénzbüntetés be nem fizetése esetén az előjáróságot bízták meg a pénz felhajtásával és csak azon esetre változtatták át a pénzbüntetést fogházra, ha a pénz nem volt felhajtható. Ezentúl ez másképp lesz. A kolozsvári vezérigazgatótól rendelet érkezett a bírósághoz, amelyben a felhajtás megkísérlését mellőzni rendelik. Az oltított vagy fizet, vagy azonnal dutyiba sétál. Egyben e rendelet azt is megállapítja, hogy ezentúl minden 50 leu büntetésért 1 napi elzárás jár.

— **Korai öröm.** Háztulajdonosok között nagy örömet okozott az összes lakáshivatalokról kiadott rendelet. Ugy látszik, az öröm korai volt. A miniszter a lakásrekvirálást más formában visszaállítja. Elrendeli ugyanis, hogy minden városban állítsanak fel lakásszerző hivatalt, amelynek kötelessége a katonatisztek és tisztviselők részére, minden körülmények között, tehát rekvirálás útján is, lakásról gondoskodni. Annyi azonban még is marad, hogy a háztulajdonos saját és hozzátartozói lakását nem lehet rekvirálni, de a megüresedő bérlakásokat igen.

— **Ipari kiállítás Milanóban.** A kereskedelemügyi miniszter ur közli az érdekeltekkel, hogy f. évi június—október hónapjaiban nagy nemzetközi diszmiipari kiállítás lesz Milanóban. Kíváncsok volna, hogy Erdély iparosai is képviselve legyenek e kiállításon. A résztvevők természetesen minden téren nagy kedvezményben részesülnek. Tájékoztatót közvetlen a Ministerul Industrii si Comertului Bucuresti lehet nyerni.

— **Orvosaink Csernovitzban.** Az ország orvosai e hó 6-ikán kongresszusra jönnek össze Csernovitzba. A kongresszuson résztvesznek orvosaink is, kik már el is utaztak.

— **Új kalapüzlet.** Ezúton értesítem a m. t. közönséget, hogy Avarescu-ut (v. Gábor Áron utca) 5. sz. alatt, a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r. t. papirkereskedésével szemben divat kalapüzletet nyitottam, ahol elvállalok a divat szerint női kalapok elkészítését, átalakítását és javítását. Kérve a n. b. közönség pártolását, vagyok tisztelettel: *Jencsevi Izabella.*

— **A máriaradnai zárda felépítésére.** A lapunkban közölt felhívásra Apró András építész 30 leut küldött szerkesztőségünkbe a máriaradnai zárda felépítésére. Az adományt illetékes helyre juttatjuk.

— **Táncanfolyam.** Városunkban rég nem volt táncanfolyam, így valódi örömmel fogadtuk ifjúságunk Rónai S. József táncanár 6 hétre hirdetett tánckurzusát. Rónai táncanfolyamai Erdély városaiban nagy látogatottságnak örvendenek. Ajánljuk mai hirdetését olvasóink figyelmébe.

SPORT.

B. M. T. E. — K. S. E. (1:1)

Ugy látszik, közönségünk felemelkedett az egyhanguságból, annak köszönhető az a nagy érdeklődés, amelyik a vasárnapi mérkőzést kísérte.

Mindkét csapat teljes felkészültséggel állt ki a pályára. Ugy a brassóiakon, mint a vásárhelyieken meglátszott a tréning hiány.

Kezdet után a brassóiak erős támadással indulnak, de Koleza és Kovács Gerőn megtörik minden támadás. Erős támadásokkal, kölcsönös lefutásokkal és szép kombinációkkal tarkított játék folyama a 31 percben a BMTE.-nek 11-est szerez, melyet goállá érvényesít. A KSE erős támadásba kezd, mely a 42 percben Kovács A. révén egyenlítéshez juttatta a KSE-t.

Második félidőben erős tempó indul a győztes goalért. Szekeres lövése kapufélfáról pattan vissza, Rottenberg lövését a kapus fogja. A brassóiak lövései elvesznek a Nyáguly macska ügyességü kezeibe. Egyik korner a másik után jön, de mind eredménytelenül. A mérkőzést Gonda vezette le.

A KSE-ből kitűntek: Nyáguly, Kovács Gerő, Szekeres és Kovács Andor, Koleza a szokott jó volt. Benkő, Jánovits és Molnár Árpádon meglátszott erősen a tréning-hiány. A BMTE.-ből jók voltak a kapus, a centerhalf és Balogh. R-y.

(x) **A kerületi athletikai versenyen a KSE. győzött.** Június 30-án és július 1-én folyt le a kerületi athletikai verseny Brassóban, melyre a Kézdivásárhelyi Sport Egyesület is benevezett. A KSE megerősödését jelenti a versenyen elért győzelem is. Ugyanis a súlydobásban az első Bartók János tanító, a KSE. rendes tagja lett, ki 95 cm. előnnyel vitte el az első díjat.

Bartók eddigelé 11 versenyen vett részt s mindenütt az első volt. Ezen a versenyen a gerely és diszkosz dobástól a zuhogó eső és a rossz talaj, különösen pedig érmegnyulása tartotta vissza, különben itt is ő hozza el a pálmát.

Mindenestre örömmel regisztráljuk e sporteseményt és felhívjuk közönségünket is a sportpártolására. — Egy-egy ilyen eredmény az egy életében fokozatos előhaladást jelent.

Városi mozi.

(A mozi iroda közlése.) Július 5-én csütörtökön és 8-án, vasárnap kerül bemutatásra est 9 órakor a már többször behirdetett *Varázshely*, vagy Samiramis vázaja, fantasztikus filmjáték 4 felvonásban. Egy szegény, de tehetséges mérnök csak azon feltétellel nyeri el Menzontanár leánya kezét, ha megélhetési garanciát nyújt. A fiatal ember egy régi vázát vásárol. Ez hozza meg szerencséjét. Mikor odahaza váza födelét fölnyitja, egy csodás személy ugrik ki abból, elmondja élettörténetét és szolgálata ajánlja a mérnöknek. Fantasztikus jelenet után a legörvendetesebb eseményekkel végződik a darab.

Eladó a város közelében, a Csernátoni-ut mentén egy drb. I. oszt. négyvéka területű számtermmel együtt, amely csűrös, rakodó vagy lakóhelynek is megfelelő. — Cim a kiadóhivatalban.

Modern táncanfolyam.

A m. t. közönség szíves tudomására hozom, hogy a városháza nagytermében

6 hetes táncanfolyamot nyitottam.

Felnőtteknek este 9—11 óráig.

Gyermekeknek külön kurzus e hó 5-ikétől meghatározott időben délutánonként 5—7 óráig.

Itt az alkalom, hogy a közönség elhajátítsa a legújabb táncokat is.

Beiratkozni az órákon lehet.

Különórák egyeseknek és csoportoknak is a háznál vagy a táncteremben.

Tisztelettel:

Rónai S. József, táncanár.

Egy zongora azonnal eladó

Cim megtudható a kiadóhivatalban.

ELADÓ

a villanytelepen túl fekvő, mintegy 5 vécás

SZÁNTÓFÖLD.

Értekezni dr. Molnár Dénes kézdívásárhelyi ügyvéddel lehet.

Kerestetik egy zongora V. pianino

3 hónapra bérletre Torjára. Gallitsik Vilmosné Str. Pleva

Elsőrendű

fényővizet és szilvapálinkát

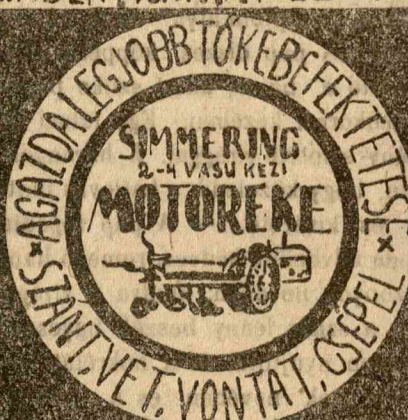
:: gyárt és szállít jutányos áron ::

BAKÓ ISTVÁN gyümölcspálinka-főzde
SZENTKATOLNA.

Rozsot és búzát

legmagasabb napi áron vásárolni
CSIIA & RAKOSI, Kézdivásárhely.

MINDEN MUNKÁT ELVEGEZ

BARTHA ÁRPÁD
SEPSI SZENTGYÖRGY